

Előfizetési díj	
időkre postán vagy helyben házhoz hordva:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy órára	1 „
Egyes szám ára 5 kr.	

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor ára 6 kr. Helyedj minden hirdetés után 30 kr. Nagyon és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22). Haasenstein és Vogler (Neuer Markt 11). Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9. sz.)

Nyiteltéri cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazd. napilap
negyedik félévi folyamára

kérjük az előfizetési pénznek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Előfizetési árak maradnak a régiek:

Jul.—decz. félévre 6 frt. Egy órára 1 frt.

Jul.—sept. negyd. 3 frt. Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelemztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben olesó könyvek megszerzése által, a „K e l e t” előfizetői részesülnek.

A „KELET” kiadóhivatala.

Furor oppositionalis.

(A.) Vannak vándorló betegségek, melyek időnkint végig járják egy ország minden vidékét s nyomort és szenvedést szűnek mindenütt. Nem testi, hanem szellemi betegség is van ilyen, mely ha egy helyen kidühöngé magát, tovább vonul segy más vidéken mérgezi meg aljaiban a kedélyek józan gondolkodását. Most három éve a Magyarföld magyarságának körében dühöngött ilyen erkölcsi betegség. Lelkiismeretlen igazgatók, büns kalandorok, Madarászok, Asztalosok, ál-Wesselényiek s más ilyen söpredék, melynek legillendőbb tartozkodási helye a börtön, hová nagyobb részők előbb-utóbb csakugyan eljutott, szórták szét a könnyenhívó, bárki által félrevezethető nép kebelében a baj magvait, melyet furor oppositionalisnak, ellenzéki dögvésznek lehet nevezni. E csunya nyavalya, a hol megjelent, fölzigatta a kedélyeket, egymás iránt gyűlöletet öntött a polgárokb. Minden mérésleket, minden józanságot kiölt s a mi földolog, a nemzet ügyeinek intézését alig qualifi-calható emberek kezébe tette.

Szerencsére a magyarságnak csak kis részét ragadta el e vészteljes betegség s ennek jó része is hamar kigyógyult a bajból, melybe önhibája folytán hanyatlott. A legellen-zékibb megyék: Bács, Vas, Somogy, Heves stb. megyék a legutóbbi választásokban bebizonyították, hogy menekülni akarnak a baj szellem-ölő hatásai alól s többé kevésbé meg is menekültek. Épen azon helyeken vívta a Deák-párt legfényesebb diadalait, hol három év előtt a furor oppositionalis a legféltetlenebb dühöngött s minden új választás, mely e vidéken megejtetni fog, újabb tanúságot teend a betegség csökkenéséről. A józanság diadalmaskodik mindenfelől s maga a baj okozói belátják, hogy Magyarországon ily eszközökkel nem jutnak többé zöld ágra.

Mig tehát a magyarföld magyarságánál örvendezve tapasztaljuk a kór eltűnését s a józan és egészséges gondolkodási mód visszatértét, bámulva és fájdalommal látjuk, hogy a furor oppositionalis Magyarországból, honnan az észre tért nép kiütözte azt, az erdélyi magyarság körébe vonul, hogy romboló munkáját ott folytassa, hol még több kárt tehet, mint nálunk. A mennyire a fővárosból a helyzet áttekinthető, a székekelyek kebelében ma azon ellenzéki nyavalya dühöng, melyet szomorú alakjában három év előtt Magyarország egyes helyein volt látni alkalmunk. A baj szerencsére Erdélyben is localizálva van s remélhetőleg az is marad; a székekelyföldön kívül eddig megejtett választások legalább azt bizonyítják, hogy az erdélyi részek hívek maradnak ama zászlóhoz, melyet már két ízben di-csőséggel lobogtattak s melynek irányadása alatt Magyar- és Erdélyország egyesülése, századok ezen forró, de teljesedni nem tudó vágya, megtörtént s mely az egyesült hazának

az alkotmányt s saját ügyeinek szabad intézését visszaszerezte.

Erdély óriási többsége ezen szellemben választott s mi nem azért, mert a székekelység egy részének Flankenbewegungja bennünket megijesztett volna, írjuk e sorokat. Az az igazság, mely ott, egy könnyen fölhevithető nép kebelében folytatott, nem is teremhetett más gyümölcsöket, mint minők a mostaniak. Csak azt sajnáljuk, hogy részint a helyi hatóságok, részint az ottani értelmiség, mely csaknem kivétel nélkül Deák-párti, nagyobb erélyt nem fejtett ki ez igazságok megakadályozása körül. A hiba egy részt a volt képviselőket is éri, kik a baj megelőzésére egy látszik semmit sem tettek, hanem gondtalanul össze hagyják gyűlni fejük felett a föllegeket. Sajnos ugyan azon néhány szavazatnyi veszteség, mely a székekelyek között pártunkat éri, de azért legkevésbé sem fogja a diadalmak különösen erkölcsi fényét csökkenteni, melyet a Deák-párt az országban eddig kivívott. A Deák-párt majoritása — e sorok írásakor — a 32 horvát képviselő nélkül épen 100; ha ebből 3—4 szavazat elvész, kár ugyan, de épen nem baj. Nem is az ország, hanem az illető kerületek érdekében sajnáljuk a székekelység egy részének régi jó hírnevét ejtett csorbát. Épen az ő viszonyaik olyanok, hogy nem véres száju szélbali ámitókra, hanem becsületes, higgadt és multjok által jövőjök iránt biztosítékot nyújtó férfiakra kellene bizoniok érdekeik képviseltetését.

Válaszul Liblőy Schuller urnak.

Nagy-Szeben, jul. 5.

A „Kelet” tegnapi számában Liblőy Schuller ur azzal vádolgat, hogy az itteni államgyűnműsüm telekgyűről irt tudósításom valótlanságot foglal magában.

Hogy ez nem áll, arra elég lesz, ha az államgyűnműsümnek ez ügybe beavatott bármelyik tanárára, továbbá az itteni lapokban, nevezetesen a „Bothé” mult június 14-ki számában a kérdéses közgyűlésről bár fátyolosan és körültekintően megjelent tudósításra hivatkozom.

Ha pedig mindazonáltal még valamely kétség foroghatna fenn az iránt, ha valjon igazat irtam-e, akkor ily kételkedés legkisebb árnyékát eloszlathatja a tegnapi „Sieb. Deutsches Wochenblatt” ezen úgyről kiadott cikke, melynek lényege oda megy ki, hogy a szebeni communitás nagyon helyesen cselekszik, ha töle kitelhetőleg meoltó nagyobb akadályokat gördít egy „exclusiv magyarische” intézet fölállítása ellen.

A hol ennyi irott és nyomtatott bizonyítványok oly hangosan szólanak állításaim igazsága mellett, ott azt hiszem — nem szorulok bővebb ömagazolásra — még Liblőy Schuller tanár urral szemben sem, habár jól tudom, hogy il n-y a que la vérité qui blesse és ennél fogva ha ő azt állítja, hogy Rannicher barátja akkoriban (június 12-kén) nem is volt Nagy-Szebenben, akkor arra kell hogy figyelmeztessen Schuller urat, hogy vagy nagyon gyöngye emlékező tehetséggel rendelkezik, vagy erősen téved, mert Rannicher barátja bizony itt volt akkoriban; egyébiránt ha itt nem lett volna is, az mitsem változtatna a dolgon, mert a besugás nem csak élő szóval, hanem levél útján is történhetik.

A mi pedig Schuller ur „Rózsai, megvetlek”-féle végsorait illeti, ugy biztosíthatom a tanár urat, hogy én az ő megvetését vagy becsülését egy pipa dohányba sem veszem.

Lederbogen.

BELFÖLD.

Aranyosszék, Felvincz, jul. 5. 1872.

(Válasz azon névtelen urnaknak, kik a Magyar-Polgár 145. 146 és 151-ik számaiban, igénytelen személyemről is megemlékezve, a t. cz. olvasó közönség előtt, rágalmazni méltóztattak.)

En uraim, mint igaz keresztény, a szent írás szavaival tartok: „a ki téged kövel dob, dobd kenyérrel vissza”, s ebből kifolyólag menten minden párt szenvedélytől, isten és emberek előtt tiszta lélekkel felelni fogok önök vádjaira — az e sorokat olvasó közönségre bizván hajthatatlanul itéletet hozni a hibásra. —

A Magyar Polgár fentebb említett számaiban, különböző variatiookban, különösen azon vád hozatik

önök által ellenem, hogy én Hidas, Örményes, Csákó, Dombó és Mohács községeket, mint a melyek hivatala voltak a választás sorsát eldönteni, valóságos ostrom állapotba tartottam, csendőrökkel őriztettem, senki ideget e falvakba bémenni meg nem engedtem azonnal kiutasítottam, itattam, korteskedtem, s miért tettem mindezeket? mert önöknek véleménye szerint Magyar Pál igénytelen szolgálalkú sógora vagyok.

Ha önökben a magyar ember régi nemes jellem vonása élne, az őszinteség, az ellenséggel szemben is nemeslelkűség, meg vagyok győződve, hogy a könnyelmű játszásból fejemre zudított vádakat, pirlulva gyermekiességükön, nyíltan nemes emberekhez illően visszavonnák; oh! de az ily egyének a mai világban ritkák, ma sokak előtt az a legsebbe erény, ha valakit ártatlanul a világ előtt meg bunczolhatnak, pellengérré állíthatnak; fájdalom, hogy önök is e koszoruban diszlenek. Pedig lássák önök, ha tehetségeiket, mikkel Isten megáldotta — halálutóját küzdő kis székekű szellemi, anyagi jólléte előmozdítására szentelik, ha annak élte megmentéséhez — az egyetértés és öszvetartás szilárdítása által, csak egy porszemmel is hozzá járulnak, higgyék el kevés idő múlva, koblokben, egy édes, önök előtt most ösmeretlen boldogító érzést, mely a szolgálalkéket is büszkévé teszi, éreznének, s felébrednének azon öntudatra, hogy hazájukért s azon székekért, mely bölcsőjüket ringatta, tettek valamit; mig így az egyenletlenség, viszálykodás tanát hirdetve, piszkolva, rágalmazva mindenkit, ki önököt ezen bűzhödt légkörben nem kíséri — kérdem mit érezhetnek? érezhetnek romlottságukból kifolyólag, perczekig tartó kárörömet, ha engem s bárkit is sárba ránthatnak, de idővel uraim, midőn a lelki-ösmeret önökben is felébredend, vissza fognak borzadni a képtől, mely szemeik előtt feltáru land — megírtóznak önök maguktól. Ébredjenek uraim, még nem késő, mi a megtérőket örömmel emeljük fel magunkhoz; rakjuk össze a forgácsokat, s massiv épületet emelhetünk, legyünk egyetértők, lelkesítsen a hazaszeretet, küzdjünk egy célért, s akkor székekűn fenállása, s a benne lakó népek boldogsága biztosítva leend. —

De hová ragadtott el képzeletem, én az önök által ellenem emelt vádakra felelni akarok — s imo mire nincs szükségök, erkölcsi oktatást osztogatók — engedjenek meg, ha hibáztam s térjünk a dologra.

Azon vádra, hogy különösen Hidas, hogy önök ott tért ne foglaljanak, sárkány módjára őriztettem: feleletül A. alatt eredetiben melléklék a Kelet tisztelet szerkesztő hivatalának megörzés s bárkinek felmutatás s meggyőződés szerzés végett, az ezen közönség összes választói által, személyemhez intézett kérését, melyben fel lettem hiva, hogy az önök s felbérelt bá-renceik által, felhaborítani akart közönség és rend fenntartására örkődjem, ezen kérés én nem erőszakoltam ki, s nem áll azon állítás, hogy a nevek csak keresztveze vannak — alá van az írva minden hidasí irástudó által, alá van az írva önök állítólagos elvtársaik által is Flora Juon, Popa Mihailla és Popa Todor által is, mert azok is azon szomszédi barátságos izengetésekre, hogyha a hidasiai a baloldallal nem szavaznak, felgyújtják, booskor szíjat vágnak a hátokból stb., sokkal célzesebbnek látták, a többi választókkal együtt, a törvény védelme alatt biztosítani saját énjöket. En azt hiszem, ha egy tisztviselő kötelességéből kifolyólag, egy oly helységbe, hol a szomszéd falvak általi ijesztgetés miatt, a lakosok holmi értékesebb portékáikat föld alá ássák s mint 1848-ban futásra készen állanak,*) a rend fenntartása végett csendőrökkel kiszáll, ezen tette által törvénytelenséget nem követ el. Más községekben pedig uraim, mint Örményes, Csákó, Dombó, Mohács, melyekre még önök hivatkoznak, csendőrök vagy katonák nem voltak, ha az ellenkezőt bebizonyítani képesek, magam fogom magamat nyilvánosan vétke-snek mondani, addig pedig engedjék meg, hogy önököt nevezhessem rágalmazóknak.

Mit gondolnak önök uraim, azzal, hogy egyik bérenczök enyedi ügyvéd Ráczhoz és méltó segéde Moldován Gergelyhez Hidasról egy küldöttség ment beléegyezősemmel, felkérni őket, hogy tekintve a hidasí választók magatartását, tekintve a sok bűjtogatások által felingerelt kedélyeket, oda többé ne szálljon ki, ezen tettem által hibáztam-e?

Mit gond olnak önök uraim, midőn daczára ezen felhívásnak nevezettek a baloldali követjelöltekkel még is Hidasra jöttek, látva az igazott kedélyeket s magam is tartva a véletlen eshetőségektől, hogy figyelmeztettem a jelölt urakat hogy a tetőpontra hágott izgultság közepette, ha a községben sokáig mulatnak, a legnagyobb erőfeszítéssel is teljes biztonságukról felelni képes nem vagyok, ezzel hibáz-

*) Az erre vonatkozó okmány is megtekinthető nálunk. Szerk.

tam-e? ezen tettemért mindenre, de megrovásra nem számítottam, hiszen én tettem volna, hogy azon perczben ott ne legyek, de kötelességérzetem parancsolta, hogy személyem veszélyeztetésével is, önök s pártjuk felett teljes erőmből örkődjem.

A jelölt urak átlátták a helyzetet s haragnélkül távoztak, de önöknek, kik engem vádolnak, mint szoiga lelkű egyéneknek kötelességük volt azt elferditve, rovásomra juttatni köztudomásra.

Mit gondolnak önök uraim? ha Moldován Gergelyt, ki harmadszor is kiszállott bujtogatni Hidasra, s kit daczára ennek a községből még sem utasítottam ki, se nem kísértettem ki; hogy szemmel kísértem azért hibáztam-e? S miután Hidasról távoztam meg tudtam, hogy képtelenség járlatlan vízmosások utakan Mohács felé folytatja, Mohácsra lerándulva bevártam, ezzel hibáztam-e? hiszen tetteimmel, folyton saját személye biztonsága felett örkődtem, s bizony higgye el Moldován ur, haa véletlen szerencse egy nap alatt a két községre egymással nálunk hoz, azon tanoknak, melyeket nálunk elhíntegtetni próbálgatott, igen könnyen méltó jutalmát vehette volna, avagy végre, mit gondolnak uraim, hogy idős Czegezi Czegezi Mihályt, ki Hidason engem nyilvános helyen hátmeggett piszkolni kezdett, s a jegyzőt megvesztegetett egyénnek, ki a falut eladta, vádolni kezdte, midőn ezen rágalmakért a jelen volt nép rögtön itéletet akart felette tartani, s abból kifolyólag a lovaggá üttetés bélyegét véletlenül bal jpfőjára alkalmazták, azért mert őtet a felbőszített nép kezéből kimenttettem, s haza kísértettem, hibáztam-e? itéljen ezen tetteim fölött a közvélemény.

Vádolnak önök korteskedés és itatással; valóban nem tudom ily nevétséges vádra feleljek-e? — hol van az megírva, hogy egy tisztviselő, saját meggyőződésének a törvények korlátai között szavakat ne adhasson? vagy az önök pártja tán ellenkezőleg cselekszik? önök meglátják a más szemében a szálkát, de a magokéban nem a gerendát. A mi pedig az itatást illeti, az egy elköptatott szójáték, önök élnek vele, s pártunkra akarják fogni; önök szerint minden törvénytelenség kutforrása a jobboldal, önök a törvényesség mintaképei; bár ugy lenne! oh! pedig de ellenkezőleg áll a gyakorlatban. Ha Aranyosszéken egy asztal körül ülne a jobb- és baloldal, s azon a gyertya véletlenül elalunna, tiszta meggyőződésem s hitem az uraim, hogy a sötétbe kiürített pálinkás üveget önök tennék a kásás tál közepire.

A mi pedig azt illeti, hogy én Magyar Pál sógora vagyok: hogy még e körülmény is bűn lehet önök előtt, nem tudtam; azonban, hogy e tekintetben is teljes felvilágosítással szolgáljak önöknek, megengedem, hogy szegény b. e. nénémnek ez előtt 5 évvel történt elhalálózásával oda lett a sógorság, most csak a tisztelet és szeretet köt azon egyénhez, kit önöknek is, mint egy tiszta jellemű, tiszteletben megőszült egyént, szeretni és tisztelni kötelességük kellene hogy legyen.

Végre még egy észrevételem van. Önök hidasí Popa Jakóbrol azt mondják: „hogy a román nemzet aljas söpredéke, s a kormánypártnak jelenben is bűnvádi kereset alatt álló bérencze.” Hogy nem pirulnak önök magok előtt valakire ily rágalmakat szorni, melyeket bizonynyára nagyobb joggal lehetne önök egyikére visszamondani: kinyilatkoztatom Popa Jakob nevében, hogy ezen aljas rágalom gyártója ellen a maga helyén a kellő törvényes lépések meg fognak tetetni.

Most pedig isten önökkel uraim, bezárom feleletemet azon óhajattal: Uram bocsásd meg vétkeiket, mert nem tudják mit cselekszenek!”

Kovács Albert,

dulóbiztos.

Törvénykezési csarnok.

Gyilkossággal vádolt Nyegru Todor felett a helybeli kir. törvényszéknél folyó 1872 év július 6-án megtartott nyilvános végtárgyalás egyike volt, a melyek érdekességükön fogva ugy a bíróság mint a hallgatóságra nézve azt a benyomást okozták, hogy a vádlottnak nem egy borzasztó büntény elkövetőjét, hanem egy szerencsétlen áldozatot kell hogy tekintsenek, kit a fátum sodort oda azon emberek közé, a kiknek homlokán ha ott is van a gyilkos, de azért őket csak szánni s nem megvetni lehet.

Elnökölt Szentiványi Gyula, a kir. ügyészség részéről jelen volt Drágos Elek, védő Frits Albert ügyvéd.

A kir. ügyészség által feltett vád szerint az eset rövidden ez: folyó 1872 év martius 4-én a kolozs-monostori előjáróság, valamint a kolozsvári

rendőrség is bejelentette a helybeli kir. járásbíró-ságnak, hogy Kolozsmonostoron egy bérházban Nyegru Todor — Szintyován Nasztászi megölve, — s Ergányi Lőrinczné súlyosan összevagdala találtattak. Ezen utóbbi által a tett okozójának Nyegru Todor lévén kijelölve, sikerült ezt Kolozsvárt a Szamos mellett nagy részegen elfogni.

Az elfogatásnál találtattott nála egy kés s egy pisztoly, a melyek tőle elvételén, azonnal átadatott a kir. járásbírósnak. A bonczélet felvételénél ki-tűnt, hogy az elhalt nő öt baltavágást kapott a nyakán és fején, hogy a nyakcsigolyái össze lévén térve, a sérülések feltétlen halálosak voltak, Nyegru Todor beismerte azonnal, hogy ezen vágásokat ő tette s beismerte még azt is, hogy oly czébből tette, hogy nejét megölje. Azonban ezen beismerése mel-llett oly körülményeket hozott fel, hogy azoknak ki-tisztázása esetén a beszámíthatás kizárva lett volna. Később azonban beismerte azt, hogy a gyilkosságot előre előkészít szándokkal, neje hűtlensége miatti el-keseredésében s szerelemfáltásból hajtotta végre. Vádolt a végtárgyaláson ismétlésen ezen állítását, az eseményeket s indokait a bíróság előtt oly meg-hatón adta elő, hogy nem csak a hallgatóság, de a bírák arcain is látszott a megindulás, a sors ál-tal ily végletekre kényszerített szerencsétlen ember helyzete fölött.

Előadta, hogy mily nyomorult életet kellett neje mellett éveken át kiállania: ki az ő napi mun-kájával szerzett keresményét szeretőjével elfecérel-vén, őt folytonosan üldözte, szidta, s fajtalanságait szeme láttára folytatta. Látván tehát, hogy az élet-ben többé reá öröm nem vár. elkeseredésében gyak-ran ki akarta magát végezni, s ő a ki eddig magát a legszelidebben viselte, az írásnak adta magát. Többször panaszkodott másoknak, szólíttatta meg nejét; ez azonban semmit sem ért, sőt ez és valamin-t a velők egy szobában lakó Ergányi Lőrinczné őt folytonosan szidták, üldözték, s neje kedvesét ez u-tóbbinak fiát szállásra magokhoz vették, s a midőn vádolt ezt elkergette, azt mondták, hogy inkább takarodjék el a háztól ő.

Ily körülmények között f. év. martius 3-án Nyegru Todor ki akarta magát végezni, s e végből egy pisztolyt s egy kést vett magához. E szándo-kával azonban nem sokára felhagyott s este itta-son haza ment, s az egész éjet a legnagyobb nyug-talanság között töltö el. Tépelődött, hogy mitévő legyen, míg nem szerencsétlenségére neje kedvese haza ment az anyjához, Ergányinéhez pénzért. Ez volt a forduló pont. Ekkor a szenvedély kitört be-lőle s reggel 4 órakerkelvén, a szomszéd fogadó-ba ment s pálinkázni kezdett. Kevés vártatva azon-ban ujjalag visszatért s a nélkül hogy tudná mit csinál, baltát vett kezébe s tüzi fát kezdett hasogat-ni. Szemei ekkor az ágyban fekvő nejeire esnek, az állati düh elfojtja, egy hang nélkül reá rohanva a nyakára vág, s az ágyban fekvő gyermeke mellől lehuzza a földre. Erre megfordul, s Ergányinét meg-látva ezt is összevagdala s a szobából kifutva kores-mából, koresmába megy, míg a Szamos mellett a hová öngyilkossági szándokból ment, — földrészen a bor és szenvedélytől — elfogatott.

Ez volt a vádolt vallomása, s ezt az egye-düli tanu Ergányiné is igazolta, hozzá adván ő is, hogy Nyegru Todor ezelőtt nagyon — nagyon cse-n-des — becsületes ember volt.

Ily tényállás mellett a kir. alügyész, noha a vádolt mellett a legtulnyomóbb enyhítő körülmé-nyek szóltak, tekintve, hogy a büntető eljárás és törvénykönyv a bíróságnak a halálbüntetés meg-változtatását nem engedik meg, kéri Nyegru Todor-t a neje elkövetett gyilkosság s az Ergányinén elkö-vetett súlyos testi sértés bűneiért a btk. 134. 135. § 4 pontja s a 136 § értelmében kötél általi halálra elítélni.

A vád elhangzása után Frits Albert ügyvéd védbeszéde következett. Ez a maga nemében töké-letes mestermű volt, s tekintve a szép előadást, s a hangot, a melyen azt a védő ur elmondotta, nem irhatunk arról jobb dicséretet, mint azt, hogy az okozott hatás olyan volt a milyet nálunk még véd-beszéd után soha sem tapasztaltunk. Ugy a bíróság mint a hallgatóság sietett annak bevégeztével üd-vözölni a szónokot, ki az ügyvédi pályán tett első nyilvános fellépésével e nemben magát mindjárt az első helyre emelte ki.

A védelem a szabályosan keresztül vitt vizs-gálat és vádolt beismerésével szemben nehéz volt, de a védő ur mégis megkísérelte, s oly sikerülten érvelt a mellett, hogy a vádolt beismerése, viszonyait s lá-zas állapotát tekintve semmire, hogy ha nem a paragrafusokhoz kötött bíróság, hanem esküdtszék előtt tartotta volna beszédét: a „nem bűnt” bi-zonyyára kieszközöli.

Igy azonban a bíróság d. u. 3 óraker Nyegru Todor-t a gyilkosság és súlyos testi sértés bűn-tényében bűnösnek nyilvánítván, kötél általi halálra ítélte el, azon hozzáadással azonban, hogy az ügy a kir. tábla útján ő felsége, a király elé terjesztetik megkegyelmezés végett.

KÜLFÖLD.

Kolozsvárt, júl. 7.

(B. K.) Franciaország maig sem szűnt meg a közérdekeltség tárgya lenni. A nagy catastropha, melynek színtere volt, a világ figyelmét vona ma-gára; s most, midőn a csapás eredményeiről van szó, szintén érdekelten néz felé Európa.

A frankfurti béke módosításáról szóló új szer-ződményt ma már szó szerint ismerjük. Kilencz pont-ból áll az. Ezek elseje a 3 milliárd fizetési módo-zatát állítja meg: e szerint Franciaország a szerző-dés ratificatiója és kicserélése után két hó alatt egy félmilliárdot, 1873 február 1-én szintén annyit; 1874. és 1875. március 1-én egy egy milliárd fran-kot fizet. E határidők előtt is fizetheti legalább 100 millió frankra menő összeget, de erről a német kormány egy hóval előre értesítendő. A második pont az előbbi szerződés illető pontjának az első pont szerinti módosítását mondja ki. A harmadik szerent az első fél milliárd után 14 napra az alsó és felső Marne megye, a második milliárd lefizetése után a Meurthe Mosel és Mass megyék és Belfort kerülete fog felmentetni. A 4. cikk szerint Franciaország fentartja magának a jogot 2 milliárd lefizetése után pénzbeli biztosítékot adni a hátrálókra, mit ha Né-metország kielégítőnek talál, a terület biztosíték helyét foglalhatják el. Az 5. pont szerint: az első pontban felsorolt összegek 1872. márt. 2-ikától 5 %-tel kamatoznak, akár előbb akár utóbb történjék a fizetés. A 6. pont szerint a megszálló sereg apadá-sa szerint, fog apadni a tartásokra követelt összeg. A 7. pont szerint a lefoglalt területek semlegesek lesznek, s csapat összpontosítás csak a rendfentartás szükségéhez mért lehet; ott a francia kormány erő-dítéseket nem építhet, a meglevőket nem erősít-heti, valamint a német császár sem tehet ilyeneket. A 8. pont szerint a német császár fentartja jogát, hogy a feltételek nem teljesítése esetén meg-szálló katonaságot küldhessen Franciaországba. A 9. pont szerint a szerződés ratifikált példányai leg-felebb 10 nap alatt ki fognak cseréltetni. E szerző-dés értelmében Franciaország főleg két fontos nye-reségnek örvend: egyik az, hogy egy évvel később fizetheti a sarcot, mint az előbbi szerződésben volt megállítva; a másik, hogy területe kevés idő alatt felszabadul, holott a frankfurti szerződés szerint csak a sarc teljes lefizetése után vonulhat volna ki a német megszállók. A szerződés megvizsgálására a nemzetgyűlés 15 tagu bizottságot küldött ki, a kik közt csak 3-nak van némi kifogása ellene, de ezek sem kívánják visszavetését. Általában a monarchis-ták kivételével az egész ország nagy elismeréssel nyilatkozik a szerződés iránt s a radikálok is ma-gasztalólag szólnak Thiers diplomatiái ügyességéről, és a mi legszebb, nyilatkozataik mellől elmaradtak a szenvedélyes kitörések, melyeket eddig felkavart megaláztatásuk pusztá emlitése is. Áldása az embe-riségnek, hogy féktelen szenvedélyei mulékonyak: a a szív a mily lángoló, oly feledékeny. Franciaor-szágnak a bosszu legalább egy időre háttérbe vonta magát; jó érte mindenki, hogy megveretésük oka nem az ellen ereje, hanem saját romlottságuk volt. Az új iránynak tanuja minden kormányi nyilatkozat és ezek közt az is, melyet Jules Simon minister az idei festmény-kiállításán nyert díjak kiosztásánál mondott, s melynek egy részét itt közöljük: „Nem szükséges mondanom, — szólott — hogy a háboru-ban minden fegyverfogható művész kardot kötött Ezt nem tartom dicsőségnek: ez hazafüi kötelessé-gük volt. Sokan harcolva estek el: Henri Regnault Bunzevalnál, Culivier József szobrász Malmaisonnál, Charles Durand festész Sedánnál lették sirjukat; Vincelet, Richárd, Coinchon, Dules Klagmann ha-sznál sorsban részesültek. Sok veszteséget kell jóvá tennünk; nagy szorgalmat kell tanusítanunk, mint 1815. után. Nem először verettünk le, nem először kelünk fel ismét. Nem! Franciaország lelke egész-séges. E szép művek közül nem egynek eszméje a bombák között szülemlett meg, és szeretett hazánk romjain, vagy üde virányu sírokon létesült. Dolgo-zunk és gondolkodunk; tehát élünk. (Helyeslés.) Ez igazság és oly dönthetlen, mint Descartes bármely mondata. Mindenütt, a műteremben ép úgy, mint a tanodákban bizonyos határozottsággal szeretnek ta-lálkozni, azzal az érzettel, hogy nagy hibát kell jó-vá tennünk, hogy a szabadságban meg kell ifjod-nunk, és munka és béke által fölemelkednünk. . . . Az oly súlyos körülmények között létesített kiállítás szebb jövőről biztosít engem, és kárpótol számos eredménytelen lázadásért, mely a háborut túlélte. Mindig, de különösen vereség után, jobb tanulmá-nyozni mint vitatkozni. Fogadják az országot, a mű-vézet és emberiség nevében köszönetemet azért, mit tettek s mindenért, mit jövőben még tenni fognak. Isten oly népet nem hagy el, melynek tudásai és művészei a minden szép és nagyszerű iránti szerete-tet magórkiz! E szép szavak természetesen nagy tet-zéssel fogadtattak.

Ma már a külföld is lemondott azon erős gya-nujáról, melylyel eleinte hitette magát, hogy Fran-ciaország legközelebből monarchia lesz. Ez ország régi szokása jogosította erre a külországokat, de most a viszonyok amazoktól lényegesen különböz-nek. Thiers csak azért sem alkotott s alkothat mo-narchiát, mert igen közel állott ahoz; hatalma és iránta a tisztelet ma is akkora, hogy ezt a jelen vi-szonyok közt az ország boldogságát kockáztató mo-narchiával nem cserélné el. Továbbá most az a párt, melynek egyeduralom eszméje, Thiersnek határozott ellensége; a köztársaságon kívül nincs talaj, melyen Thiers megállhatna, s rajta kívül nincs ember, kit az ország urának elismerne. Nincs na Franciaor-szágnak fájdalma, melyet ne a császárságtól származ-tatna; ott erkölcsileg is bukva van az egyeduralom. Most is igen érdekes bizonyoságot hoznak a francia

lapok Napoleon galád zsarnoki uralmának. Egy ok-mány ez, mely így szól:

„A belügyministeriumból“
(Igen titkos s csak a Prefectek számára.)

Páris, 26. sept. 1861.

Prefect ur! Előződm, a paduai herczeg egy 1859. jun. 6 áról szóló körrendeletben tudtul adta önnek a szabályokat, melyek követendők, ha egy ko-moly előreláthatlan esemény miatt a hatalmat át kellene vinni a császári herczegre IV Napoleon név alatt.

Mig ez utasítást, melyből önnek egy másolatot mellékelek, megerősítem, még a következőkkel tar-tom kiegészítendőnek:

Mihelyt ön e levelet veszi, a veszélyes embe-rek neveiből egy lajstromot készít, azok nézeteit és társadalmi állásukat följegyezve.

Miután e névsort gondosan megvizsgálta, meg-jeleli azokat az embereket, kik tanácsadás vagy tett tekintetéből kiválók, vagy a kik egy adott pillanat-ban központjává lehetnek az ellenállásnak vagy lát-zadás élére állhatnak.

Ön az elfogatási parancsot minden névsorában jelzett emberre nézve személyesen fogalmazza és alá-írja, hogy az adott parancsra rögtön egy pereznvi késedelem nélkül elfogathassák.

A készített névsort ön velem közölni fogja. E listát, valamint az arra vonatkozó befogatási paran-csot minden hóban revidálni fogja.

F. de Persigny

belügyministeri államtitkár.

„A belügyministeriumtól.“

(Igen titkos.)

A 2. számú körrendelethez mellékelt jegyzék.

1. A listák tartalmazni fogják minden veszé-lyes ember, republikánus, orléánista, legitimista ne-vét politikai nézete szerint categoriákba osztva.

3. Az elfogatási parancs formulareja Párisban nyomatik és kézbesítetik a Prefect uraknak, mely-et csak kitölteni és aláírni kell.

4. A prefectek maguknál őrzik a befogatási parancsokat, hogy elővigyázatból a kerületi rendőr biztosoknak küldhessék.

5. A prefectek saját gyűlésekben fognak ha-tározni, hogy a különböző kerületekben mi módon eszközöltessenek az elfogatások idő veszteség nélkül.

6. Minden megyében kiszemelendők a helyek, hová az elfogottak vitetni fognak.

Igy készítette elő Franciaország zsarnoka a második december 2-kát. Lulu trónraléptéért ezer meg-ezeren lettek volna befogva s talán kivégezve. Ez okmányból következtetést vonhatni a paduai her-czeg rendeletére, mely 1859. június 6-án kelt, te-hát 2 nappal a magentai ütközet után, hol a Ticino hidnál a sűrű golyók közt, ha Mac Mahon nem jó segítségére, kétségtelenül osztrák fogságba esik. A második rendelet 1861. sept. 26. kelt, midőn a sol-ferinói és villafrankai szép napok után Napoleon Lajos csillaga hanyatlani kezdett. Az egyesült Olasz-ország követelésekkel lépett fel s még a kis Schweicz is ellenállásra készült. Ily körülmények hozták vi-lágra a zsarnokság ez undok szülőit.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Sz.-Udvarhelytől, július 9. 8 ó. 35 p.

Erkezett: júl. 9. 8. ó. 40 p. d. e.

Az összes beadott szavazatok száma 9185; gr. Bethlen János kapott 4272; Török Albert 4380; Ugron Gábor 4479 és br. Orbán Balázs 4476 szavazatot. E sze-rint általános többséget egyik jelölt sem kapott, így új szavazás leend.

Feladatott Pesten júl. 9. 10 ó 20 p. d. e.

Erkezett 9. 11 ó. 20 p. d. e.

Vasárnap pártunk visszaszerző Esztergom várost, Deákpartí jelölt választatván meg. Eddig megválasztott 355 képviselő; közülök 227 deákpartí, 128 ellenzéki; pár-tunk eddig nyert 51, veszített 23 kerületet, szaporodás 28 szavazat.

A horvát pártok, kiket a felirati vitá-ban az alkudozás csaknem megszakadt, az ellenzék bizamatlanságot akart szavazni a horvát kormánynak. Szerencsére elállt szándékától, különben az országgyűlés fel-osztatott volna. Most a kiegyezés teljesen biztos.

A francia nemzetgyűlés vita nélkül elfogadta Németországgal a kötött egyez-ményt.

Perzsiában követséget állítunk.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, július 9.

— Adler Ignác ur, a Pesti Napló szer-kesztőségétől, ismét 3 frtot juttatott kezünkhöz, mint Szilágyi Sándor ur adományát a kolozsvári árvaház-ra. A három forintot köszönettel átadtuk az egylet titkárnak s így e részről már 42 frt ment át ke-zeinken az árvaházra.

— **A kir. jogakademia komolyabb törekvésü** ifjai a kolozsvári egyetem megnyitálva egyidejűleg felállítandó „önképző kör“ alapszabályainak kidolgo-zásán fáradoznak. Ez eszme annyira megért az aka-demiai ifjúság lelkében, hogy hallomás szerint, még e hó végével kérvény intéztetik a vallás- és közokt. m. kir. ministeriumhoz, egy e czélnak megfelelő al-kalmas helyiség kijelölése iránt.

— **Az árvaház bizottmánya** és a dalkör által rendezendő dal és táncverseny, mint utólag értesülünk, f. hó 10-én fog a „Nemes“-kertben meg-tartatni. Városunk lelkes honleányai, kik az ügy élén állának, ritka áldozatkészséggel s páratlan erőlyvel buzognak a magasztos czélnek emelendő oltár- kör-ül, mire a siker koronáját társas köreink általános részvéte fogja fölteni. Ezt a nemes czél érdekében annál inkább reméljük, mivel a lapunkban kö-zölt adakozási ívek fényesen tanusítják, hogy a „ko-lozsvári szeretetház“ eszméje paloták és kunyhók szívét egyenlő hévvel dobogtatja. S hol a jók ne-mes érzelmei, mint a szeretettől dobogó szívben az elágyzott életerek egyesülnek: az áldás és siker so-ha sem maradoak el. Az ünnepélyen a sorsolásra szánt tárgyak sokszorososan felülmúlják a belépti díja-kat s egyáltalán csin és izléssel vannak megválo-gatva. Ily jegyek a beléptijegy mellé adottakon felül Bogdán István ur kereskedésében darabonkiut 10 kr-nyál válthatók. Az ünnepély fénypontjait hangverseny terméinkből ismét nőink áldozatkész köz-reműködése fogja képezni.

— **Bánffy-hunyadon** e hó 11-ikén felolva-sási, szavalati és zeneestély lesz az ottani cassinó-ban. A műsorozat a következő: 1. Felolvasás a ro-mán népköltészetéről, Moldovan Gergelytől; 2. Sza-valat Kerekes Samueltól; 3. Hegedű soló Berliótól, előadja Trandaff Miklós a kolozsvári conservatorium kitűnő képzettségű tagja; 4. „A nők jelentősége a társadalom életben“ felolv. Zöld Ferencztől; 5. Szavaltat Indali Gyulától, Kezdeté 5 órakor. Helyek ára: zártszék 1 frt, álló hely 50 kr.

— **Szamos-Ujvárról** arról értesítenek ben-nünket, hogy az ottani szép virágzásban lévő „dal-kör“ a N.-Váradon auguszt 5-én rendezendő orszá-gos dalárünnepélyen résztvéve, a művészi korszorúrt versenyre fog szállani. Előbb még városunk derék dalkörével körünkben is rendez hangversenyt.

— **A dévai m. kir. állami alreáltanodában** f. hó 28-án az intézet tanszereiből s a tanulók saját-kezü gyűjteményeiből és egyéb dolgozataiból nyil-vános kiállítás rendeztetik, 29-én pedig a közvizsgá-latok tartatnak meg. Mindkettőre a t. cz. szülöket, gyámokat s a tanügy barátait tisztelettel meghívja az igazgatóság.

— **A kolozsvári ev. ref. egyház** elemi os-koláiban a napokban tartatnak meg a közvizsgála-tok. Eddig kettőről kaptunk értesítvényt, egyik a hídvelei gyermekkerttől, másik a külvárosi leányisko-láé; emez ma délután, amaz holnap délelőtt adja meg próbatételét a külmagyarutcai ref. templom-ban, délután 3 órakor pedig a gyermekkertben a gyakorlatok bemutatása lesz. Ez utóbbi most egy éve gyermekkertté alakított intézet, melynek veze-tője Szabó Endre, 170 növendéket számlál, a mult évi 135-tel szemben. Legfiatalabb növendéke 2, leg-idős bb 12 éves.

— **A „Magyar Polgár“** tegnapi táviratai bi-nyosra hirdetik, hogy Udvarhelyszék képviselői br. Orbán Balázs és Ugron Gábor lesznek s 500 szó-többségről beszélve, a jobboldali jelöltek bukását ereszték szélnek. Mai táviratunk megmondja az iga-zat, s mi számíttunk a derék székelek kitartására, mely a másodsorú szavazás alkalmával diadalra se-gitendi a más érdekét, a Deák-párti jelöltekben.

— **Értesítés és kérelem.** Miután az erdélyi gazdák második vándorgyűlése folyó 1872-ik évi october 3, 4, 5 és 6-ik napjaiban fog megtartatni, tiszteletteljesen felkéretnek a t. hatóságok, egyletek és magánosok, hogy a vándorgyűlésen tárgyalatni óhajtott kérdéseiket, indíványait és javaslatokat legkésőbb f. évi augusztus 15-ig alólírott titkári hi-vatalhoz eljuttatni sziveskedjenek. Kelt Kolozsvárt, 1872 június 8 án. Elnöki megbízásból Gamauf Vil-mos, egyleti titkár.

— **Fölkéretnek** az országos magyar dalár-egyesület mind ama t. c. tagegyletei, melyek a nagyváradi orsz. dalárünnepélyre szóló bejelentésüket már megtették, de a megjelenendő tagok névsorát, polgári állásuk kijelölésével, még be nem küldötték, hogy ezt f. hó 15-ig okvetlenül megtenni szivesked-jenek a titkári hivatalnál, miután az összes részlete-zett névsor legközelebb már betérjesztendő lesz a nagyváradi rendező bizottságnak. Fölkéretnek ez al-kalommal a daláregyesület ama t. c. tagegyletei is, melyek az ünnepélyen való meg vagy meg nem je-lenésüket még mindeddig nem tudatták a központi ig. választmányynal, hogy ezt szintén f. hó 15-ig megtenni sziveskedjenek, nehogy az e határidőn túl érkező bejelentések igényeinek kellőleg megfelelhetni lehetlenné válják. Fölkéretnek végre mind ama dal-egyletek is, melyek az ünnepélyben résztvenni óhaj-tanak, de a m. daláregyesületnek nem tagjai, hogy csatlakozási szándékukat szintén e hó 15 ig megten-ni sziveskedjenek.

— **Nyilatkozat.** A „Kelet“ 155-ik számában Salamon Ferencz ur kinyilatkoztatja, hogy a „Ma-gyar Polgár“ júl. 2-iki számában foglalt udjónságról sajtópert indít K. Papp Miklós ellen. Ezennel kinyi-latkoztatom, hogy az illető udjónságot én írtam s elvállalom a felelősséget annyival inkább, minthogy

